

Blíži sa koniec monopolu národných mien ?

Americký futuroológ John Naisbitt o budúcnosti národných mien

John Naisbitt: Mind Set ! Reset Your Thinking and See the Future. Collins, New York, NY 2006, 284 str.

Známy americký futuroológ John Naisbitt predpovedá vo svojej najnovšej knihe privatizáciu národných mien a ukončenie posledného štátneho monopolu. John Naisbitt sa preslávil svojimi knihami Megatrendy, Pretváranie korporácií a Globálny paradox. Jeho poslednou knihou je kniha Mind Set ! Reset Your Thinking and See the Future – Stav mysle. Zmeň svoje myslenie a vid' budúcnosť, ktorú vydal v roku 2006 vo vydavateľstve Collins.

Naisbitt v tejto knihe predpovedá blížiaci sa koniec monopolu národných mien. Rýchlosť a rozsah globálnej privatizácie byznisu bol jedným z mimoriadnych trendov, ktorého sme boli svedkami. Teraz, keď štátne monopoly boli celosvetovo privatizované a urobené konkurenčnými, je čas zrušiť centrálné banky, myslí si Naisbitt. To, čo je teraz potrebné pre ďalší rozvoj globálnej ekonomiky, sú konkurenčné meny, meny, ktoré by boli priamo konkurenčné národným menám, rovnako ako telekomunikačné spoločnosti priamo konkurujú národným telekomunikačným spoločnostiam.

Naisbitt predpokladá vytvorenie systému, ktorý by sa podobal Ére slobodného bankovníctva, ktorá bola v USA v rokoch 1837 až 1866. Papierové peniaze boli vydávané a kryté štátmi, spoločnosťami, súkromnými bankami a dokonca aj jednotlivcami. Vtedy bola na trhu skutočná konkurencia.

Naisbitt upozorňuje, že aj v súčasnosti vlna nových mien zaplavuje svet. V súčasnej dobe je po celom svete viac ako 4000 komunit, ktoré vytvárajú svoju vlastnú menu pre sociálne účely. Je to napríklad 400 súkromných menových systémov v Japonsku pre účely platenia za starostlivosť o starších alebo mena Ithaca Hours v mestečku Ithaca v New Yorku, čo je systém papierovej meny, kde čas je zúčtovacia jednotka pre výmenu sociálnych tovarov a služieb.

Tieto doplnkové meny zahrňujú tiež systémy nalietaných míľ, čo je mena vydávaná aerolíniami, ktorá môže byť použitá na platenie telefónnych hovorov, taxíkov, reštaurácií, hotelov a tovarov.

Naisbitt upozorňuje, že máme tiež alternatívne meny ako kreditné karty alebo iné systémy elektronickej výmeny, ktorých počet rýchlo rastie. Kupóny nalietaných míľ môžu byť tiež nazývané alternatívnymi menami, pretože môžu byť používané namiesto peňazí.

Svet v súčasnosti vytvára virtuálny kaleidoskop doplnkových a alternatívnych mien. Ale tieto doplnkové a alternatívne meny sú iba doplnkom národných mien vydávaných vládami. Naisbitt upozorňuje, že monopol národných mien ostáva nedotknutý, ale nie navždy. Posledným krokom v decentralizácii bude podľa neho privatizácia Matky všetkých monopolov, národných mien. Treba pochopiť, že peniaze sú rovnakou komoditou ako automobily, chladničky, zemiaky a zlato.

Vládne menové monopoly zlyhali tvrdí Naisbitt. Politicky zlyhanie je v nich zabudované. Menové monopoly majú nedostatky všetkých monopolov. Ich produkt musí využívať každý, aj vtedy, keď je neuspokojivý a k tomu bráni objavu lepších metód uspokojovania potrieb, k čomu monopolista nie je nijako pobádaný.

Naisbitt uvádza, že je dlho spoločnou vierou medzi ekonómami od čias klasických mysliteľov devätnásteho storočia, že jednou z najdôležitejších funkcií vlády je vytvárať monetárny mechanizmus a vydávať peniaze. Teraz je táto viera spochybňovaná.

Ak sa pozrieme na problém bližšie, ľahko odhalíme, že vlády budú pokračovať v neschopnosti robiť dobré peniaze tvrdí Naisbitt. A kúpna sila všetkých vládnych monopolných mien bude pokračovať v poklese na úkor všetkých občanov. Príkladom môže byť napríklad to, že nemecká marka prostredníctvom inflácie stratila v rokoch 1971 až 1991 viac ako 52 % svojej hodnoty. Americký dolár medzi rokmi 1971 a 1991 stratil viac ako 70 % svojej hodnoty a britská libra stratila viac ako 84 % svojej hodnoty z roku 1971. V USA hodnota meny medzi rokmi 1995 a 2005 klesla o 33 percent. Naisbitt uvádza, že ak si zoberieme ľubovoľné obdobie ktoréhokoľvek menového monopolu, výsledky budú rovnaké. A cenu platia všetci. Každý platí za neefektívnosť menových monopolov.

Naisbitt cituje bývalého šéfa Federálnej rezervy Paula Volckera, ktorý v roku 1990 uvádzal, že centrálné bankovníctvo je plne fenoménom dvadsiateho storočia a, že centrálné banky boli vytvorené za účelom financovania vlády.

Dlho sa uvádzalo, že vlády tlačia peniaze, teraz tiež vytvárajú peniaze digitálne. Technológia vo veľkej miere umožňuje vznik nových mien a menových systémov. Podľa Naisbitta nemôžeme vedieť, kam bude toto všetko smerovať. Sloboda voľby nám umožňuje prekračovať naše súčasné predstavy. Dobrou správou je, že začal proces konca vládneho menového monopolu uvádza Naisbitt a dodáva, že budúcnosť peňazí bude doplnková, alternatívna a konkurenčná. Cituje bývalé šéfa FEDu Alana Greenspana, podľa ktorého uvidíme návrat súkromných mien v 21. storočí.

Predpovede Johna Naisbitta, ktoré uvádza vo svojich knihách, sa vždy väčšinou vyplnili. Dá sa teda očakávať aj blížiaci sa koniec posledného monopolu – monopolu národných mien. Aj preto sa oplatí prečítať si najnovšiu knihu Johna Naisbitta.

Ivan Klinec, výskumný pracovník Prognostického ústavu SAV a predseda Futurologickej spoločnosti na Slovensku

Publikované pod názvom **Klinec, Ivan: Blíži sa koniec monopolu. Americký futuroológ John Naisbitt o budúcnosti národných mien. In: Financie. Mesačník vydavateľstva Ecopress č.1 / 2007, Ročník II., ISSN 1337 - 0146, str. 17**